

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága ügyvéd által képviselt felperesnek ügyvéd által képviselt alperes ellen házastársi közös vagyon megosztása iránt a Debreceni Városi Bíróságnál 2.P.21.396/2006. számon megindított és a Hajdú-Bihar Megyei Bíróságnak 1.Pf.21.639/2007/9. számú ítéletével befejezett perében az említett másodfokú ítélet ellen a felperes által 54. sorszám alatt előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán az alulírott napon - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

i t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős részítéletet hatályában fenntartja.

Az első fokú bíróság útján megkeresni rendeli a d-i Körzeti Földhivatalt, hogy a d-i 15.855/81/A/29. hrsz. alatti ingatlanra feljegyzett felülvizsgálat tényét törölje.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek tizenöt napon belül 60.000 (Hatvanezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

I n d o k o l á s :

A jogerős ítélet alapjául szolgáló tényállás szerint a peres felek 1984. május 4-én kötöttek házasságot, az életközösségük azonban 2003. augusztus 31-én megszakadt és a házasságukat a Debreceni Városi Bíróság a 2.P.24.330/2003/46. számú, illetőleg a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság az 1.Pf.20.143/2006/51. számú ítéletével 2006. március 9-én jogerősen felbontotta, a felek házasságából az 1991. február 15-én született T. utónevű kiskorú gyermeket jelen per alperesénél helyezte el, a felek D., D. utcai volt közös lakásának a kizárólagos használatára az alperest jogosította fel, a felperesnek járó lakáshasználati jog ellenértékét 900.000 forintban határozta meg, melybe beszámította a felperest terhelő 737.535 forint gyermektartásdíj hátralékot. Az alperes így a fennmaradó 162.465 forint lakáshasználati jog ellenértékét bírói letétbe

helyezte, a felperes azonban az ingatlant csak az ellene folyamatban volt végrehajtási eljárás hatására, 2006. augusztus 10-én hagyta el.

A peres felek a házasság megkötését követően az alperes édesanyjánál laktak szívésségi lakáshasználóként, majd 1985. októberében vásárolták meg a D., D. utcai utolsó közös lakásukat, mely az 1/2 - 1/2 arányú közös tulajdonukban áll. Az ingatlan vételára 731.000 forint volt, amelyet csökkentett a részükre biztosított 80.000 forint szociálpolitikai kedvezmény, a fennmaradó vételárhányad kifizetéséhez 250.000 forint kölcsönt vettek igénybe, amelyet az életközösség ideje alatt közösen fizettek vissza, míg a további 401.000 forintot a vételkor meglévő készpénzükből teljesítették. Az utóbbi összeg magában foglalta a felek házasságkötésekor kapott 90.000 forint összegű menyasszonytáncpénzt, a felperes különvagyonát képező - K. J-től visszakapott - 80.000 forint, valamint az alperes által az édesanyjától ajándékba kapott 50.000 forint készpénzt és a vételárba beszámításra került az alperes házasság megkötése előtt igényelt 10.000 forintos lakásigénylési licitdíja.

A lakásvásárlást megelőzően, 1985. március 19-én a felperes 77.000 forintot vett fel a P. és Vidéke Takarékszövetkezetnél vezetett takarékbetétkönyvből. A takarékbetétet a felperes a házasság megkötése előtt 1983. szeptember hó 6-án nyitotta 113.501 forint befizetéssel. A házasság megkötésekor a betétállomány kamatokkal 127.683 forint volt. 1984. május 4-től az 1985. március 19-én történt kivétig további 35.000 forint befizetésre, és 7.261 forint kamat jóváírására került sor, így az utóbbi időpontban a felek összesen 169.944 forinttal rendelkeztek. A betétkönyvből ekkor kiváltott és a lakásvásárláshoz felhasznált 77.000 forintból 57.827 forint a felperes különvagyonát, míg 18.552 forint a felek közös vagyonát képezte.

Az ingatlan jelenlegi forgalmi értéke beköltözhető állapotban 8.000.000 forint, az alperes, valamint a felek T. utónevű kiskorú és J. utónevű nagykorú gyermeke által lakott állapotban pedig 6.800.000 forint.

A peres felek 1985. decemberében vásárolták meg a D., D. utcai garázst 113.100 forint vételárért, melyet 1986. januárban a P. és Vidéke Takarékszövetkezetnél a felperes által nyitott kamatozó betétkönyvben lévő megtakarításból és további 3.500 forint közös készpénzből fizettek ki. A betétkönyvnek az 1986. januári 110.000 forintos kivétet megelőző követelése a felperes házasságkötést megelőző 69.856 forintos különvagyonai, valamint a felek 52.573 forintos közös vagyonai megtakarításából származott.

A felperes a garázs használatától az alperest az életközösség megszakadását követően elzárta, oda bejárása alperesnek nem volt, a felperes egyedül rendelkezett vele.

A garázssingatlan a peres felek 1/2-1/2 arányú tulajdonában áll, annak jelenleg forgalmi értéke 2.500.000 forint, a használati díja pedig 2003. évtől 2007. évvel bezárólag 3.600 Ft/hó.

A felek az életközösségük ideje alatt, 1993. december 2-án vásárolták meg a D., K. utcai garázst 350.000 forint vételárért, mely az ingatlan-nyilvántartás szerint a felperes kizárólagos tulajdonában áll, az alperes azonban annak az ingatlan-nyilvántartáson kívüli tulajdonosa. Az ingatlant a felperes 2002-től 2006. decemberéig bérbe adta K. J-nek eleinte havi 5.000 forint, majd havi 7.000 forint bérleti díjért. Az alperes a különválást követően a garázsba bejutni nem tudott, és ahhoz kulccsal sem rendelkezett, mert a felperes annak használatától elzárta őt. A garázssingatlan jelenlegi forgalmi értéke 1.900.000 forint, a használati díja pedig a 2003. évtől 2007. évvel bezárólag terjedő időszakban havi 3.000 forint.

A felperes részére 1991. évben került kiutalásra az 1300-as L. S. személygépkocsi, amelyet a felperes a házasságkötés előtt, 1983-ban igényelt meg, és a vételárból ezzel egyidejűleg 83.000 forint előleget fizetett be a különvagyonából. A gépkocsi a szállítás során megsérült, ezért azt a Merkúr az átadás előtt saját költségén megjavíttatta, majd 45.000 forint árcsökkentéssel adta át a feleknek. A M. adatai szerint a gépkocsi teljes vételára 295.000 forint volt, és azt a felek 250.000 forintért vehették át, amelybe beszámítást nyert a felperes által befizetett 83.000 forint előleg, és az így fennmaradó 167.000 forintos vételárhátralék kifizetéséhez a felperes édesanyja 60.000 forint adott ajándékba. A gépkocsi életközösség megszakadás kori értéke 311.000 forint volt, és az a felperes kizárólagos használatában áll.

A peres felek 2000. december 29-én Lakáselőtakarékosági Betéteket nyitottak. Mindhárom betét a felperes tulajdonában áll. A 69-es sorszám alatti számla kedvezményezettje az életközösség megszakadásáig az alperes volt, majd ezt követően a felperes vált a kedvezményezetté, míg az 52-es sorszám alatti számla kedvezményezettje a T. utónevű gyermek, a 45-ös sorszám alattié pedig a J. utónevű gyermek. A 69-es sorszámú számlára az életközösség megszakadásáig 399.972 forint, az 52-es és a 45-ös sorszámú számlákra pedig egyenként 399.265 forint közös befizetés került, így a három számla megtakarítása az említett időpontban összesen 1.198.502 forint volt. A számlák jelenleg a felperes tulajdonában vannak és a havi 9.972 forintos részleteket is ő fizeti az I.-E. Banknál meglévő házassági életközösség fennállása alatt megtakarított betétállományból.

A peres feleknek az I.-E. Banknál lévő megtakarításuk az életközösség megszakadásakor 3.402.872,97 Ft, 3.656,81 euró, 1.960,04 USA dollár és 4.531,41 USA dollár volt. Ez a közös megtakarítás a Magyar Nemzeti Bank 2003. augusztus 31-én érvényben lévő árfolyamközlése alapján 5.839.070 Ft. Az életközösség megszakadása óta a bankban lévő betétállomány felett a felperes rendelkezik kizárólagosan, a számlatulajdonos a felperes.

A felperes keresetében a házastársi közös vagyon megosztását, és ezen belül a D. utcai volt közös lakásingatlanok és a K. úti garázsingatlanok az ő kizárólagos tulajdonába adását, a lakásingatlan forgalmi értéke 55%-ának, valamint a L. S. típusú személygépkocsi egészének a saját különvagyonaként történő elszámolását, továbbá az alperes arra való kötelezését kérte, hogy 2006. augusztusától a tulajdonközösség megszűntetéséig fizessen meg neki - a tulajdoni hányadának megfelelő - havi 27.125 forint többlethasználati díjat.

Az alperes maga is kérte a házastársi közös vagyon megosztását. A közös lakásingatlan vonatkozásában részben vitatta a felperes különvagyonának mértékét, és a saját különvagyonaként kérte elszámolni a vételár kifizetéséhez az édesanyjától ajándékba kapott 50.000 forintot, valamint az általa már házasságkötés előtt befizetett és az ingatlan vételárába beszámított 10.000 forint lakásigénylési összeget, a közös tulajdon megszüntetését - a kizárólagos lakáshasználatára, valamint a nála elhelyezett kiskorú gyermekekre tekintettel - a felperes tulajdoni hányadának az ő tulajdonába adása útján kérte, a felperes többlethasználati díj iránti igénye vonatkozásában pedig a kereset elutasítását kérte.

Vitatta a D. utcai garázs felperesi különvagyonai jellegét; viszontkeresettel élt a felperes többlethasználati díj fizetési kötelezettségének 2003. augusztus 1-től kezdődően a D. utcai garázs vonatkozásában havi 3.500 forintban, a K. utcai garázs vonatkozásában pedig a felperes által felvett bérleti díj 50%-ában történő megállapítása, valamint - egyebek mellett - a Lakástakarék-pénztárnál nyitott 3 db lakástakarékossági betétkönyv életközösség megszakadás kori betétállományának a megosztása, az általa a felperesnek kifizetett lakáshasználati jog ellenérték összegének a közös lakásingatlanon fennálló tulajdonközösség megszüntetése folytán a felperest megillető megváltási árba történő beszámítása iránt.

A felperes ellenezte a D. utcai lakásingatlanok az alperes általi magához váltását, a garázsingatlanok vonatkozásában elutasítani kérte az alperes többlethasználati díj iránti viszontkeresetét, és kirekesztteni kérte a vagyonközösség köréből - többek között - a

Lakáskassza betétkönyveket, hivatkozva arra, hogy azok a gyermekek javát szolgálják.

Az elsőfokú bíróság az ítéletével a peres felek házastársi vagyontörségét megszüntette akként, hogy a d-i I. kerület 15.855/81/A/29. helyrajzi szám alatt felvett, ténylegesen D., D. utcai ingatlan felperesi 1/2 tulajdoni illetőségét az alperes, a d-i I. kerület 15.855/81/A/90. helyrajzi szám alatti, ténylegesen D., D. utcai garázs alperesi 1/2 tulajdoni illetőségét pedig a felperes tulajdonába adta, és - egyéb rendelkezések mellett - kötelezte a felperest, hogy 30 napon belül fizessen meg az alperesnek házastársi vagyontörség megszüntetése jogcímén 2.258.748 forintot. Felhívta a földhivatalt, hogy a d-i I. kerületi 15.855/81/A/29. helyrajzi szám alatti, ténylegesen D., D. utcai ingatlan vonatkozásában az ítélet jogerőre emelkedését követően, míg a d-i I. kerületi 15.855/81/A/90. helyrajzi szám alatti, ténylegesen D., D. utcai garázs vonatkozásában a felperes által a megváltási ár kifizetésének igazolása estén a tulajdonosváltozást vezesse át a rendelkező részben foglaltak szerint.

Az első fokú ítélet ellen a felperes fellebbezéssel élt.

A másodfokú bíróság az ítéletével az első fokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, a fellebbezett részét - ide nem tartozó ingó-érték korrekcióval - helyben hagyta, és kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 60.000 forint fellebbezési eljárásí költségét.

A jogerős ítélet indokolása szerint a peres felek egyezően adták elő, hogy a lakásingatlan megvételekor 80.000 forint szociálpolitikai kedvezményt és 250.000 forint - utóbb közösen visszafizetett - kölcsönt vettek igénybe, az ezt meghaladó vételárhátralék kifizetéséhez pedig felhasználták a felperes által a házasságkötést megelőzően K. J-nak kölcsön adott és az adós által a lakás megvételekor visszafizetett 80.000 forintot, valamint a felek által menyasszonytáncba kapott 90.000 forintot.

Nem fogadták el a perben eljáró bíróságok a felperes azon érvelését, mely szerint a vételár kifizetéséhez felhasznált 90.000 forint menyasszonytánc-pénz a felperes különvagyonához tartozott volna. A bizonyítási eljárás adatai szerint a lakodalomban a felperes rokonsága volt ugyan túlnyomó többségben és a kihallgatott tanúk egyezően vallották azt, hogy a családok előre megbeszélt összegeket adtak az ifjú házásoknak, az egyes részösszegeket azonban nem kiáltották ki, hanem csak a menyasszonytánc végén jelentette be a vőfély, hogy összesen hány forint gyűlt össze. Előadták azonban a tanúk azt is, hogy az ő gyermekük lakodalmában a felek maguk is részt vettek, és a menyasszonytánc során maguk is pénzt ajándékoztak.

Mindezeket egybevetve és mérlegelve az első- és másodfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy a felperes rokonai által adott menyasszonytáncba adott összegeket nem kifejezetten a felperesnek szánták, hanem az ifjú házasoknak, ezért a vitás összeget - a Legfelsőbb Bíróság PK 281. számú állásfoglalás és a BH 1991/7. száma alatt közzétett eseti döntésében foglaltakkal összhangban - a felek közös vagyonaként számolta el, figyelemmel arra is, hogy a kapott ajándékot a felek később a közös vagyonból a rokonoknak, vagy gyermekeiknek házasságkötésükkor „visszaadták.”

Nem látták bizonyítottnak a perben eljáró bíróságok a felperes azon tényállítását sem, mely szerint a házasságkötést megelőzően nyitott takarékszövetkezeti betétjéből kiváltott, és a lakás megvételére fordított készpénz - amelynek összegét előbb 130.000 forintban, majd $(199.000 + 77.000 =)$ 276.000 forintban jelölte meg - teljes egészében a különvagyonához tartozott volna.

E vonatkozásban a jogerős ítélet a takarékszövetkezet közlése alapján tényként állapította meg, hogy a házasságkötést megelőzően a felperes 127.683 forintot, azt követően pedig további 35.000 forintot helyezett el a takarékbetétben, és az utóbbi időszakban ahhoz 7.761 forint kamat jóváírás járult. A felperes nem bizonyította, hogy a házasságkötést követően befizetett összeg a különvagyonához tartozott volna azért, mert az a házasságkötés előtt a F. családnak kölcsön adott különvagyoni készpénzének a visszafizetéséből származott, ezért a jogerős ítélet a betétkönyv követelésének a 127.683 forintot meghaladó részét a felek közös vagyonaként számolta el. Erre tekintettel tényként állapította meg, hogy a lakás megvásárlása előtt a felek összesen $(127.683 + 35.000 + 7.761 =)$ 169.944 forint megtakarítással rendelkeztek, amelyből az 1985. március 19-én kiváltott 77.000 forintot a lakás vételárára fordítottak, és ennek az összegnek a $(127.683 : 169.944 \times 100 =)$ 75,1%-a, tehát $(77.000 \times 75,1 =)$ 57.827 forint a felperes különvagyonához, a további $(100 - 75,1 =)$ 24,9%-a, tehát 19.173 forint pedig a felek közös vagyonához tartozott.

H. S-né tanú vallomása, valamint az alperes által becsatolt lakásigénylési iratok alátámasztották az alperesnek azt a - felperes által tagadott - tényállítását, mely szerint a vételár kifizetéséhez felhasználták a felek az alperes által az édesanyjától ajándékba kapott 50.000 forintot, az általa a házasságkötés előtt a lakásigénylésre befizetett 10.000 forint pedig a perbeli lakás vételárába beszámítást nyert, ezért a jogerős ítélet a lakás bekerülési költségéből 60.000 forintot az alperes különvagyonaként számolt el.

A lakásingatlan 731.000 forintos vételárának a 80.000 forint szociálpolitikai kedvezmény és a 250.000 forint OTP kölcsön

együttes összegének a levonása után fennmaradó 401.000 forintos részéből tehát $(80.000 + 57.827 =) 137.827$ forint, tehát a vételár $(137.827 : 731.000 \times 100 =) 18,85$ %-a a felperes, 60.000 forint, tehát a vételár $(60.000 : 731.000 \times 100 =) 8,2$ %-a pedig az alperes különvagyonából került kifizetésre. Erre tekintettel a lakás jelenlegi 6.800.000 forintos - a közös kiskorú gyermek által részben lakott - forgalmi értékének a 18,85 %-a, tehát $(6.800.000 \times 0,1885 =) 1.281.800$ forint a felperes, a további 8,2 %-a, tehát $(6.800.000 \times 0,082 =) 557.600$ forint pedig az alperes különvagyonát, míg a fennmaradó $(6.800.000 - 1.281.800 - 557.600 =) 4.960.600$ forint a felek közös vagyonát képezi.

A lakásingatlanon fennálló tulajdonközösséget a perben eljáró bíróságok akként szüntették meg, hogy a felperes tulajdoni hányadát - a közös kiskorú gyermek megfelelő elhelyezéséhez fűződő családvédelmi érdekekre is figyelemmel - megfelelő ellenérték fejében az alperes tulajdonába adták, mert a korábbi jogerős ítélet a lakás kizárólagos használatára őt jogosította fel, a közös kiskorú gyermek az ő gondozásában nyert elhelyezést és a közös nagykorú gyermek számára is lakáshasználatot biztosít. A felperest megillető megváltási árat a jogerős ítélet - a fentebb kifejtettekre tekintettel - a közös vagyoni jutójának és a megtérítendő különvagyonának az együttes összegében, tehát $(4.960.600 : 2 = 2.480.300 + 1.281.800 =) 3.762.100$ forintban határozta meg.

A D., D. utcai garázsingatlan vonatkozásában a Takarékszövetkezet által közölt adatok alapján az volt megállapítható, hogy 1986. január 2-án a betétkönyvben lévő betét és kamat összesen 199.429 forint volt, és ezen a napon a betétkönyvből 110.000 forint kiváltására került sor.

A felperes házasságkötéskor meglévő 127.683 forintos különvagyoni megtakarításából a lakásingatlan vásárlásakor 57.827 forint felhasználására került. Ebből következik, hogy az 1986. január 2-án kiváltott összegből $(127.683 - 57.827 =) 69.856$ forint a felperes különvagyonát képezte. A betétkönyvben lévő $(199.429 - 127.683 =) 71.746$ forint közös vagyonból a felek 19.173 forintot fordítottak a lakás megvásárlására, így a betétállományból $(71.746 - 19.173 =) 52.573$ forint a felek közös vagyona volt.

Az 1986. január 2-i kivétet megelőzően a felek a betétállományt 10.000 forinttal csökkentették, a takarékszövetkezet pedig többször számolt el a betétre kamatokat is, az azonban nem volt megállapítható, hogy a betét csökkentése a közös, vagy a felperesi különvagyon terhére történt, és - a betett összegek keveredése folytán - az sem, hogy az elszámolt kamatok a felperesi különvagyon vagy a közös vagyon hasznának minősültek-e. Erre tekintettel a jogerős ítélet a 10.000 forintos kivétet a közös vagyon terhére

számolta el akként, hogy a betétállományban lévő közös vagyon összegét 52.573 forintról 42.573 forintra csökkentette, és tényként állapította meg, hogy 1986. január 2-án a betét összege - a lakásvásárláskor felhasznált 77.000 forintos, valamint a további 10.000 forintos kivét levonása után - 112.429 forint volt, amelyből a felperes különvagyona 69.856 forint, tehát a teljes betétállomány 62,13%-a, a felek közös vagyona pedig 42.573 forint, tehát a teljes betétállomány 37,87%-a. Ebből került kivételre 110.00 forint a D., D. utcai garázsingatlan megvásárlásakor, melynek 62,13%-a tehát $(110.000 \times 0,6213 =)$ 68.343 forint a felperes különvagyonához, a további 37,87%-a, tehát $(110.000 \times 0,3787 =)$ 41.617 forint pedig a felek közös vagyonához tartozott, és a kivét összegén felül további 3.100 forint közös vagyon került még a garázs vételárába. A garázs vételárából tehát a felperesi különvagyon összesen 68.343 forintot, a felek közös vagyona pedig $(41.617 + 3.100 =)$ 47.857 forintot viselt.

Erre tekintettel a jogerős ítélet a garázsingatlan - ingatlanforgalmi szakértő által megállapított - jelenlegi 2.500.000 forintos forgalmi értékének a 62,13%-át, tehát 1.553.250 forintot a felperes különvagyonaként, a további 37,87%-át, tehát 946.750 forintot pedig a felek közös vagyonaként számolta el, és a garázsingatlan közös tulajdonát akként szüntette meg, hogy annak az alperes nevén álló 1/2 illetőségét a az abban meglévő közös vagyoni érték fele részének megfelelő $(946.750 : 2 =)$ 473.375 forint megváltási ár ellenében a felperes tulajdonába adta.

Nem volt vitás a perben az, hogy a felperes kizárólagos tulajdonaként nyilvántartott D., K. utcai garázsingatlan a felek vagyonközösségéhez tartozik, és annak jelenlegi forgalmi értéke - a felek által nem vitatott szakértői vélemény szerint - 1.900.000 forint, ezért annak az alperes által az ingatlan-nyilvántartáson kívül megszerzett 1/2 részilletségét $(1.900.000 : 2 =)$ 950.000 forint térítés ellenében a felperes tulajdonába adta.

A peres felek között nem volt vitás, hogy az ingatlan-nyilvántartás adatai szerint kizárólag a felperes tulajdonában lévő D., K. utcai garázs a peres felek közös tulajdona, az alperes ingatlan-nyilvántartáson kívüli tulajdonos.

A felek közös ingatlan vagyonának megosztása folytán tehát a felperest a lakásingatlanból 3.762.100 forint illeti meg, amelybe azonban be kell számítani a két garázsingatlanból az alperest megillető $(473.375 + 950.000 =)$ 1.423.375 forintot, amelynek a levonása után az alperes további $(3.762.100 - 1.423.375 =)$ 2.338.725 forintot köteles a felperesnek megtéríteni.

A közös ingó vagyon megosztása körében nem volt vitás a felek között az, hogy a L. S. típusú személygépkocsit a házasságkötés

előtt a felperes rendelte meg és ezzel egyidejűleg a különvagyonából vételárelőleget is befizetett.

Bizonyítottak találták a perben eljáró bíróságok a felperes azon tényállítását is, hogy a gépkocsi kiutalásakor esedékessé vált vételárhátralékból 60.000 forintot az édesanyjától kizárólag általa ajándékba kapott különvagyonai készpénzéből egyenlített ki. Nem látták viszont bizonyítottak azt, hogy a vételárhátralék ezt meghaladó részének a kifizetéséhez az általa a házasságkötés előtt K. J. tanúnak kölcsön adott és a gépkocsi megvételekor visszakapott 100.000 forint különvagyonai készpénzét használta volna fel, mert e tényállítását a nevezett vallomása nem támasztotta alá.

A gépkocsi - felek által vitatott - leszállított vételárát a jogerős ítélet a M. által közölt adatok és a szakértői vélemény alapján 250.000 forintban határozta meg, és tényként állapította meg, hogy abból $(83.000 + 60.000 =)$ 143.000 forintot - tehát a teljes vételár $(143.000 : 250.000 \times 100 =)$ 57,2%-át - a felperes különvagyonára, további $(250.000 - 143.000 =)$ 107.000 forintot - tehát a teljes vételár $(107.000 : 250.000 \times 100 =)$ 42,8%-át - pedig a felek közös vagyona viselt. Erre tekintettel a jogerős ítélet a gépkocsi különváláskori 311.000 forintos forgalmi értékének 57,2%-át a felperes megtérítendő különvagyonaként, a további 42,8%-át pedig a felek közös vagyonaként számolta el akként, hogy az abban meglévő közös vagyoni értéket - a gépkocsi a különválás óta folyamatosan használó és annak kizárólagos tulajdonára is igényt tartó - felperes terhére állította be a vagyonmérlegbe.

Nem volt vitás a felek között az, hogy a házasság fennállása alatt 3 darab Lakás-előtakarékossági betétkönyvvel rendelkeztek, amelyekbe havonta 9.900 forintot, az életközösség megszűnéséig pedig összesen 1.198.502 forintot fizettek be. Bizonyítást nyert a perben az, hogy mindhárom betétkönyv számlatulajdonosa a felperes, aki a ... számú betétkönyvnek a kedvezményezettje is, ezért az említett betétkönyveket a jogerős ítélet a közös vagyon mérlegébe a felperes terhére beállította. Nem fogadta el az első-és másodfokú bíróság a felperes - fentiekkel ellentétes - azon tényállítását, mely szerint az előtakarékosági számlák a felek gyermekeinek tulajdonát, illetve a felperes különvagyonát képeznék.

A felek közös ingó vagyona 234.208 forint értékű ingóságból, az I.-E. Banknál nyitott 5.839.070 forint értékű betétállományból, valamint a lakás előtakarékosági betétkönyvek 1.198.502 forint értékű követeléséből áll, annak értéke tehát mindösszesen 7.271.780 forint, amelynek megosztása folytán a feleket személyenként 3.635.890 forint illeti meg. Tekintettel arra, hogy a felperes birtokában 7.204.780 forint, az alperes birtokában pedig 67.000 forint értékű ingóság van, a felperes a közös ingó vagyon

megosztása folytán $(7.204.780 - 3.635.890 =) 3.568.890$ forintot köteles az alperesnek megtéríteni.

A jogerős ítéletben felállított vagyonmérleg szerint:

a felperes különvagyona - többek között -	
1./ lakásingatlanba	1.281.800
2./ garázsingatlanban	1.420.000
3./ személygépkocsiban	177.892

az alperes különvagyona - többek között -	
1./ lakásingatlanban	557.600

a felek házastársi közös vagyona pedig a fentebb említett vagyontárgyakból

1./ D., D. utcai lakás	4.960.600
2./ D., D. utcai garázs	946.750
3./ D., K. utcai garázs	1.900.000
4./ L. S. személygépkocsi	133.108

míg a vagyonmérleg 38./-60./ tételeiben felvett további közös ingó vagyontárgyakkal együtt a felek összes házastársi közös vagyona 15.079.130 forint, a felek közös vagyoni jutója tehát személyenként $(15.079.130 : 2 =) 7.539.565$ forint.

A közös vagyonból 10.051.530 forint értékű vagyontárgy a felperes, további 5.027.600 forint értékű pedig az alperes birtokában van.

A felperes tehát köteles megtéríteni az alperesnek a közös vagyonból nála lévő többletként $(10.051.530 - 7.539.565 =) 2.511.965$ forintot, az alperes pedig köteles megtéríteni a felperesnek a lakásingatlanba beruházott 1.281.800 forint felperesi különvagyon, amely utóbbinak a beszámítása folytán a felperes fizetési kötelezettsége $(2.511.965 - 1.281.800 =) 1.230.165$ forintra csökken.

Ezen az összegben felül megilleti az alperest a bontóperbeli jogerős ítélet alapján a felperesnek megfizetett 900.000 forint lakáshasználati jog ellenérték, a D., K. úti garázsingatlan 2003. szeptember 1-től 2007. november 1-ig lejárt összesen 135.000 forint többlethasználati díja, a D., D. utcai garázsingatlan 2003. szeptember 1-től 2007. november 1-ig lejárt összesen 34.083 forint többlethasználati díja, tehát összesen $(1.230.165 + 900.000 + 135.000 + 34.083 =) 2.299.248$ forint.

Ebbe az összegbe be kell számítani a D., D. utcai lakásingatlanok a felperest megillető 40.500 forintos többlethasználati díját, amelynek a levonása után a felperes $(2.299.248 - 40.500 =)$ 2.258.748 forintot köteles az alperesnek megtéríteni.

A közös ingó és ingatlan vagyon megosztásának jogcímén a felek egymással szemben fennálló követeléseinek az egymásba való beszámítása folytán az alperest $(3.568.890 - 2.338.725 =)$ 1.230.165 forint, az általa a felperesnek már megfizetett lakáshasználati jog ellenérték elszámolásának jogcímén 900.000 forint, a két garázsingatlan többlethasználati díja jogcímén pedig $(135.000 + 34.083 =)$ 169.083 forint, tehát mindösszesen $(1.230.165 + 900.000 + 169.083 =)$ 2.299.248 forint illeti meg. Ezt az összeget azonban csökkentti a közös lakásingatlan többlethasználati díja jogcímén az alperest terhelő 40.500 forint, ezért a felek egymással szemben fennálló kölcsönös követeléseinek az elszámolása folytán a jogerős ítélet a felperest összesen $(2.299.248 - 40.500 =)$ 2.258.748 forint alperesnek való megfizetésére kötelezte.

- o -

A jogerős ítélet ellen a felperes felülvizsgálati kérelemmel élt annak hatályon kívül helyezése, valamint elsődlegesen a „bíróság” új eljárásra és új határozat hozatalára való utasítása, másodlagosan pedig a jogszabályoknak megfelelő új határozat hozatala iránt.

A felülvizsgálati kérelmének részletesen kifejtett indokai szerint a jogerős ítélet alapjául szolgáló tényállás megállapításának a módja és a perben eljáró bíróságoknak az arra alapított érdemi döntése a lakásingatlan, a D. utcai garázsingatlan, a L. S. személygépkocsi, valamint a Lakás előtakarékosági betétek alvagyoni jellegének megállapítására és elszámolására vonatkozó része a Pp. Pp. 206. § (1) és 221. § (1) bekezdését, valamint a Csjt. 28. § (1) bekezdésének b) pontját és 31. § (5) bekezdését sérti.

A lakás vételárának a kifizetéséhez felhasznált 91.500 forint menyasszonytánc-pénz, a takarékszövetkezeti betétből kiváltott 77.000 forint megtakarítás, a K. J. által a lakás megvételekor visszafizetett kölcsönkövetelés és a házasságkötés előtt családalapítás céljára megtakarított 154.000 készpénz ugyanis teljes egészében az ő különvagyonát képezte, ezért a lakásingatlan 6.800.000 forintos jelenlegi lakott forgalmi értékének az 54,86%-a, tehát 3.730.480 forint a saját különvagyonához, a további 45,14%-a, tehát 3.069520 forint pedig a vagyonközösséghez tartozik. A D. utcai garázsingatlan, a L. S. személygépkocsi, valamint a Lakás-előtakarékosági betétek teljes egészében a különvagyonához tartoznak, mert a lakás vételárát a különvagyonát képező

takarékszövetkezeti betétből kiváltott 110.000 forintból, a gépkocsi vételárhátralékát pedig a K. J. által visszafizetett 100.000 forint különvagyoni kölcsönköveteléséből és az édesanyjától ajándékba kapott 60.000 forint készpénzből fizette ki, a hiányzó összegeket pedig mindkét esetben a „saját megtakarításaiból” pótolta. A Lakás-előtakarékossági betéteket ugyancsak a különvagyonából nyitotta meg és azokba a közös gyermekek érdekében összesen 225.000 forint különvagyoni készpénzt fizetett be, amelynek fedezetét az általa a házasságkötés előtt megvásárolt munkaeszközök, gépek, utánfutó és gépkocsi eladási ára képezte.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására irányult.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el, és a jogerős részítéletet a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján csak a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül.

I.1. A jogerős részítélet a felülvizsgálattal támadott körben a peres felek egymással részben ellentétes előadásának, valamint a kihallgatott tanúk egymással ugyancsak ellentétes vallomásának, a perben kirendelt igazságügyi szakértő véleményének és a rendelkezésre álló okirati bizonyítékok adatainak az egymással való egybevetése, azok okszerű, logikai ellentmondásoktól mentes, és a Pp. 206. § (1) bekezdésében foglalt elveknek egyébként is megfelelően történő értékelése alapján, megalapozottan állapította meg a tényállást.

Ennek során a bizonyítási teher Pp. 164. § (1) bekezdésében foglalt főszabályának, és törvényes vélelmekkel szembeni bizonyítás Pp. 3. § (5) bekezdésében foglalt speciális szabályának a helyes alkalmazásával értékelte a felperes terhére mindazon tények bizonyítatlanságának a következményeit, amelyek vonatkozásában egyrészt a felperesnek állott érdekében az, hogy a saját tényállításait a bíróság valóban fogadja el, másrészt amelyek vonatkozásában a házastársi közös vagyon Csjt. 27. § (1) bekezdése szerinti törvényes vélelmével szemben őt terhelte annak a kétséget kizáró bizonyítása, hogy az általa hivatkozott vagyontárgyak egészben vagy részben a Csjt. 28. § (1) bekezdésének a)-d) pontjai szerinti különvagyonához tartoznak.

2. Az első- és másodfokú bíróság az ítéletének indokolásában - a Pp. 221. § (1) bekezdésében foglalt követelményeknek megfelelően - röviden előadta az általa megállapított tényállást az arra vonatkozó bizonyítékok megjelölésével, hivatkozott azokra a jogszabályokra, amelyeken az ítélete alapszik, megemlítette röviden

azokat a körülményeket, amelyeket a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett, és utalt azokra az okokra is, amelyek miatt valamely tényt nem találta bizonyítottnak. Alaptalanul hivatkozik tehát a felperes a felülvizsgálati kérelmében arra, hogy a másodfokú bíróság az indokolási kötelezettségének nem tett eleget.

A Pp. 270. § (2) és 275. § (3) bekezdésében foglaltakból viszont az következik, hogy a tényállás megállapításának a módjára vonatkozó és az ügy érdemi elbírálására is lényeges kihatással lévő eljárásjogi szabálysértés hiányában a szabad bírói mérlegeléssel megállapított tényállás felülvizsgálati eljárás keretében történő felülmérlegelésének, a bizonyítékok újbóli értékelésének nincs helye.

II.1. Az egységes ítélkezési gyakorlat szerint a Csjt. 27. § (1) bekezdése törvényes vélelmet létesít amellet, hogy a házastársak által az életközösség ideje alatt akár együttesen, akár külön-külön megszerzett vagyontárgy a házastársak osztatlan közös tulajdonát képezi, és e vélelem csak a vitás vagyontárgy Csjt. 28. § (1) bekezdés a)-d) pontjai szerinti különvagyonni jellegének a bizonyításával dönthető meg.

A Legfelsőbb Bíróság PK 281. számú állásfoglalás szerint a házastársaknak a házasságkötésre tekintettel vagy később, kedvezőbb életkörülményeik biztosítása érdekében adott ajándék - beleértve az ún. menyasszonytáncpénzt is - általában a közös vagyonba tartozik. Az ilyen juttatás ugyanis többnyire az ajándékozó személyének és az ajándék összegének a külön kiemelése nélkül kerül átadásra, és utólag sem az ajándék összege, sem az ajándék összege nem állapítható meg. Erre tekintettel a menyasszonytáncpénz közös vagyonni jellegének a megállapítása csak kivételes esetekben mellőzhető (BH 1999/5/213.), így pl. akkor, ha valamelyik közeli rokon vagy jóbarát nászajándék helyett juttat ezen a címen jelentősebb összeget a házasként valamelyikének vagy ha a helyben kialakult szokások alapján kellő alappal lehet következtetni arra, hogy a lakodalomban részt vevő vendégek az általuk adott ajándékot, illetve menyasszonytáncpénzt kizárólag az egyik házastársnak szánták.

Jelentősége lehet ugyan az ajándék közös vagy különvagyonni jellegének a megítélésénél az ajándékozó személyének és a megajándékozotthoz fűződő kapcsolatának is. Abban az esetben ugyanis, ha a szülő vagy más rokon ad jelentősebb értékű ajándékot, ezt általában saját gyermekének, illetve rokonának szánja. Ilyenkor is jelentősége van természetesen az ajándékozáskor elhangzott nyilatkozatnak, de a vagyonjogi igények eldöntésénél a bíróságnak fokozott gondnal kell a nyilatkozat valódi tartalmát vizsgálnia. Sok esetben ugyanis a szülő, illetve rokon eredetileg nem csupán a gyermekét (rokonát), hanem annak családalapítását kívánja

támogatni, - közvetve tehát a másik házastársat is -, szándéka azonban nem irányul arra, hogy az együttélés végleges megghiúsulása esetén az ajándék ne gyermekét (rokonát) illesse meg, hanem a másik házastársat is gazdagítsa, és közös vagyonként megosztásra kerüljön (BH 1991/7.).

A jogerős ítélet által helyesen kiemelt körülmények nem adnak alapot olyan ténymegállapításra, hogy a feleknek juttatott menyasszonytáncpénz, illetőleg az annak felhasználásával szerzett vagyontárgyak a felperes Csjt. 28. § (1) bekezdésének b) és d) pontja szerinti különvagyonához tartoznának azért, mert a lakodalomban résztvevő vendégek a készpénzajándékaikat kizárólag neki juttatták. Ennek a valószínűségét kifejezetten megkérdőjelezi az egyes vendégek által nyújtott készpénzajándék szokásos mértéke, valamint az is, hogy az ajándékozóknak, illetve az ő hozzátartozóiknak a felek a közös vagyonuk terhére később hasonló jellegű és mértékű ajándékot maguk is juttattak, arra utaló adat pedig a perben nem merült fel, hogy a helyben kialakult szokások alapján kellő alappal lehetne következtetni arra, hogy a vitás készpénz ajándékokat a vendégek kizárólag a felperesnek szánták.

A felperes házasságkötéskor meglévő, valamint a házasság alatt kizárólag általa ajándékba kapott vagyona és az említett vagyontárgyak értékén szerzett vagyon a felülvizsgálat tárgyát képező valamennyi vagyontárgy vonatkozásában a felperes Csjt. 28. § (1) bekezdésének a)-b) és c) pontja szerinti különvagyonaként nyert elszámolást. Alaptalanul hivatkozik tehát a felperes arra, hogy a jogerős ítélet a Csjt. 28. § (1) bekezdését sértené.

2. A Csjt. 31. § (5) bekezdése szerint a bíróságnak gondoskodnia kell arról, hogy a vagyoni igények rendezése során egyik házastárs se jusson méltánytalan vagyoni előnyhöz.

Következetes az ítélkezési gyakorlat abban, hogy a Csjt. általános szabályaitól méltányosságból való eltérés során két alapvető szempontnak feltétlenül érvényesülnie kell: egyrészt a méltányosság nem mehet túl azon a célon, hogy az egyik házastárs vagyoni hátrányát kiküszöbölje, másrészt nem válhat a másik házastárssal szemben a méltánytalanság forrásává. A házastársi közös vagyon megosztása során tehát az érdekek összehangolásának kiemelkedő szerepe van (BH 1987/6/202.).

A jogerős ítélet a közös vagyon megosztása során a felperes javára a bizonyított különvagyonát teljes egészében elszámolta. Ilyen körülmények mellett nem az alperes jutott méltánytalan vagyoni előnyhöz azzal, hogy az állított, de nem bizonyított felperesi különvagyon - törvényes vélelem alapján - a felek közös vagyonaként nyert elszámolást, hanem vele szemben lenne méltánytalan az, ha a nem bizonyított felperesi különvagyon felek közötti megosztását - a

törvényes vélelem felperes általi megdöntésének a hiánya ellenére - a bíróság mellőzné.

A kifejtettek miatt a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet - a Pp. 270. § (1) bekezdése alapján alkalmazott Pp. 254. § (3) bekezdése alapján az érdemi döntés helyes indokaira utalva - a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A Pp. 270. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján rendelkezett a Legfelsőbb Bíróság az alperes felülvizsgálati eljárással felmerült költségeinek viseléséről. A felperes költségmentességére tekintettel a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték a 6/1986./VI.26./ IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam terhén marad.

Budapest, 2009. január 20.

a tanács elnöke, előadó bíró, bíró

A kiadmány hitelélül:

tisztviselő